

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

- 3 MEI 2013

I13.001722

Wilhelminapark 28-29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
E-mail info@ipa-acon.nl

Aan de Raad van de gemeente Koggenland
Postbus 21
1633 ZG AVENHORN

Haarlem, 2 mei 2013

Reg.nr. : 103020/215/336/1216

Betreft : accountantsrapport 2012 gemeente Koggenland

Geachte leden van de raad,

In aansluiting op onze werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2012 van uw gemeente, presenteren wij u hierbij de resultaten van onze controle. Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij reeds in concept besproken met verantwoordelijke medewerkers van de afdeling Financiën.

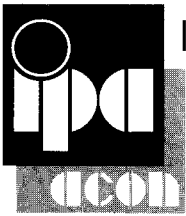
De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening. De in dit verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons algemeen oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening 2012.

Vanzelfsprekend zijn wij gaarne bereid tot het verstrekken van nadere toelichtingen.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs J.C. Olij RA

Bijlage: accountantsrapport 2012

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 28-29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
E-mail info@ipa-acon.nl

ACCOUNTANTSRAPPORT 2012

GEMEENTE KOGGENLAND

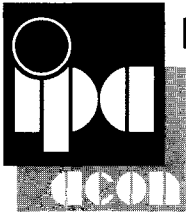

INHOUDSOPGAVE		PAGINA
1	INLEIDING	1
2	CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES	1
2.1	Controleplan en -protocol	1
2.2	Risicoanalyse	2
2.3	Controletoleranties	2
3	UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE	2
3.1	Interne beheersing van voldoende niveau	2
3.2	Ontwikkelingen en verbeteringen interne controle	3
3.3	Samenvatting bevindingen interim-controle	3
4	UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE	4
4.1	Algemeen	4
4.2	Begrotingsrechtmatigheid	4
4.3	Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden	5
4.4	Opmerkingen jaarverslaggeving	5
4.4.1	Algemeen	5
4.4.2	Jaarstukken en informatiewaarde	5
4.4.3	Programmarekening van baten en lasten	6
4.4.4	Balans en financiële positie	7
4.4.5	Grondexploitaties en paragraaf grondbeleid	8
4.4.6	Financiering Westfrisiaweg	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.4.7	Faillissement Mulder Obdam	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.4.8	Verhuurdersheffing	10
5.	SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)	10
5.1	Algemeen	10
5.2	Wijziging verantwoording bij gemeenschappelijke regelingen	10
5.3	Specifieke bevindingen SiSa	11
5.4	Rapport van bevindingen	11
6	OVERIGE BEVINDINGEN	11
6.1	Doelmatigheidsonderzoeken - onderzoeken rekenkamercommissie	11
6.2	Automatisering en informatieplan	12
6.3	Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)	12
6.4	Fraude	13
6.5	Fiscale aangelegenheden	13
7	CONCLUSIE	14
7.1	Geconstateerde fouten, onzekerheden en samenvatting bevindingen in dit rapport	14
7.2	Controleverklaring	14

BIJLAGEN

1	Controleverklaring 2012	16
2	Tabel met fouten en onzekerheden betreffende de SiSa-bijlage 2012	18

IPA-ACON ASSURANCE B.V.

Wilhelminapark 28-29
Postbus 6222
2001 HE Haarlem
Telefoon 023 - 531 95 39
Fax 023 - 531 17 00
E-mail info@ipa-acon.nl

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Koggenland
Postbus 21
1633 ZG AVENHORN

Haarlem, 2 mei 2012

Reg.nr. : 103020/215/336/1216
Betreft : Accountantsrapport 2012 gemeente Koggenland

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2012 van de gemeente Koggenland gecontroleerd. In dit accountantsrapport geven wij onze belangrijkste controlebevindingen weer. Bij de jaarrekening 2012 hebben wij op 23 april 2013 een goedkeurende controleverklaring verstrekt. Wij hebben u de originele controleverklaring reeds separaat toegezonden.

1 INLEIDING

Bij brief van 5 december 2012 heeft u ons opdracht gegeven de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Koggenland uit te voeren. Daarmee is onze controleopdracht bestendigd; wij zijn u erkentelijk voor het vertrouwen dat daaruit blijkt.

Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen, namelijk de planning en risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole. Het controleplan komt aan bod in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de uitvoering van de verbijzonderde interne controle en de interim-controle. De bevindingen van de eindejaarscontrole zijn opgenomen in hoofdstuk 4. In het laatste hoofdstuk zullen de bevindingen in het kader van de SiSa aan de orde worden gesteld. Na de overige bevindingen en actualiteiten sluiten we het rapport af met de conclusies.

2 CONTROLEPLAN, RISICOANALYSE, NORMEN EN TOLERANTIES

2.1 Controleplan en -protocol

Onze controle is onderverdeeld in twee perioden, de interim-controle en de eindejaarscontrole. Tijdens de interim-controle richten wij ons op de opzet, het bestaan en de werking van de financiële processen alsmede op de kwaliteit van de uitvoering van interne controlemaatregelen en -programma's, dit zowel ten aanzien van de getrouwheid- als de rechtmatigheidsaspecten.

Tijdens de eindejaarscontrole richten wij onze controle in het bijzonder op de jaarrekeningposten en voeren wij aansluitcontroles, cijferbeoordelingen, verbandscontroles en daar waar noodzakelijk aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uit.

De reikwijdte van de opdracht tot controle van de jaarrekening 2012 is vastgelegd in het 'Controleprotocol jaarrekening 2010 e.v.' met het daarbij behorend normenkader dat door uw college is vastgesteld. Dit is uitgangspunt geweest voor de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening en het jaarverslag 2012.

2.2 Risicoanalyse

Bij aanvang van de controle hebben wij een risico-inventarisatie uitgevoerd waarbij de belangrijkste risico's waarmee de gemeente mee te maken heeft, zijn geïdentificeerd. Deze risicoanalyse is een belangrijk onderdeel van de accountantscontrole en maakt derhalve deel uit van ons pre-audit gesprek. De risicoanalyse richt zich op zowel de externe risico's als de risico's in de bedrijfsvoering. Bij de inventarisatie is onze insteek primair gericht op de risico's in de processen die leiden tot mutaties in de balans en de programmarekening.

2.3 Controletoleranties

Op grond van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren. U heeft ons opgedragen om bij onze oordeelsvorming uit te gaan van de hierna vermelde (wettelijke) goedkeuringstolerantie:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (in % lasten)		> 1% < 3%	-	
Onzekerheden in de controle (in % lasten)		> 3% < 10%	≥ 10%	

Op basis van de programmarekening 2012 (inclusief mutaties reserves) van uw gemeente betekenen bovengenoemde percentages dat een totaalbedrag aan fouten in de jaarrekening 2012 van circa € 0,44 miljoen en een totaal van onzekerheden van circa € 1,31 miljoen de goedkeurende strekking van de controleverklaring niet zullen aantasten. Een rapporteringstolerantie is niet nader vastgesteld. Significante verschillen worden altijd aan uw raad gemeld.

3 UITVOERING VERBIJZONDERDE INTERNE CONTROLES EN INTERIMCONTROLE

3.1 Interne beheersing van voldoende niveau

Bij de controle beoordelen wij de interne maatregelen van interne beheersing die relevant zijn om te komen tot een getrouwe jaarrekening. Op basis van onze controle zijn wij van oordeel dat in algemene zin de administratieve organisatie en interne controle op toereikende wijze is opgezet en dat hiermee de basis aanwezig is voor een adequate informatievoorziening. Wij hebben tijdens

onze controle in 2012 geen fundamentele tekortkomingen geconstateerd die een belangrijk effect hebben op de jaarrekening 2012.

3.2 Ontwikkelingen en verbeteringen interne controle

Onze algemene indruk van ons onderzoek is dat de interne beheersing van de gemeente Koggenland met betrekking tot de betrouwbaarheid van de administraties toereikend is. Het financieel beheer voldoet aan de daaraan te stellen eisen, passend bij de aard en omvang van uw organisatie. Ook de financiële administratie is actueel; we hebben geen achterstanden geconstateerd.

De gemeente Koggenland werkt actief aan het verder verbeteren van de interne beheersing, passend bij de aard en omvang van uw gemeente. Zo is de uitvoering van de verbijzonderde interne procescontroles dit boekjaar zelfstandig, aan de hand van het 'Controleplan Rechtmatigheid 2012', uitgevoerd door medewerkers van de afdeling Financiën.

Ten tijde van de interim-controle hebben wij vastgesteld dat de verbijzonderde interne rechtmatigheidscontroles zoals opgenomen in het 'controleplan rechtmatigheid 2012' van de gemeente Koggenland grotendeels zijn uitgevoerd en afgerond; de processen rondom de Wmo, de sporthal en de begraafrechten zijn na afloop van het jaar afgerond. Er resteren twee concrete aandachtspunten:

- de controle op fiscale aspecten, met name BTW, die dit jaar nog geen invulling gekregen heeft (zie ook par. 6.5);
- het concreet documenteren en afronden met een controlenotitie en/of -conclusies van de beoordeling van de subsidieprocessen.

Zoals weergegeven vindt de uitvoering van de verbijzonderde interne controle plaats op basis van het genoemde controleplan rechtmatigheid 2012. Dit plan geeft de te beoordelen processen weer en geeft op hoofdlijnen sturing aan de uitvoering van deze interne controles. De stelselmatigheid van de controles kan nog versterkt worden door per proces of in algemene zin invulling te geven aan het doel van de beoordeling, de insteek/aard van werkzaamheden, frequentie van de interne controles, omvang en methode van selectie van de deelwaarnemingen.

Wij hebben geadviseerd het controleplan rechtmatigheid op deze onderdelen verder uit te werken c.q. aan te laten vullen.

3.3 Samenvatting bevindingen interim-controle

Conform onze opdrachtbevestiging hebben wij alle relevante gedetailleerde controlebevindingen na afronding van onze interim-controle gerapporteerd in onze managementletter van 14 februari 2013. De interim-controle is vooral gericht op de kwaliteit van de interne beheersing, inclusief het rechtmatigheidsbeheer, voor zover relevant voor de controle van de jaarrekening.

Door de offerteprocedure is de controleopdracht voor het boekjaar pas in december 2012 verstrekt, waarna de interimcontrole in januari 2013 is uitgevoerd. Daarmee waren ook onze bevindingen uit de interimcontrole pas laat beschikbaar voor de organisatie. Normaal geven wij u op deze plek in het rapport een soort voortgangsmelding over de wijze waarop invulling is gegeven aan onze belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. Dat is met een doorlooptijd van amper twee maanden (ten tijde van onze controle) minder zinvol.

Daarom volstaan we hier met een puntsgewijze samenvatting van de bevindingen uit de interim-controle. Wij zullen bij onze interimcontrole 2013, dan weer regulier uitgevoerd in het najaar, nader informeren over de voortgang van deze punten.

De aanbevelingen in de managementletter 2012:

- de resterende uitvoering en (zichtbare) vastlegging van de resultaten van de verbijzonderde interne controles 2012 op grond van het vastgestelde intern controleplan 2012;
- aandacht volledigheid dossiervorming in Corsa (t.b.v. vaststellen rechtmatigheid);
- bij meer complexe bouwaanvragen geen zichtbare vastlegging van de beoordeling van de bouwsommen aangetroffen;
- uitvoeren interne controles volledigheid huren woningbedrijf;
- procedures en richtlijnen rondom opbrengsten zwembaden en sporthal aanscherpen en de voortgang bewaken;
- risicomanagement borgen binnen de planning & control cyclus;
- kritische beoordeling kortlopende vorderingen en schulden t.b.v. jaarrekening;
- waardering gronden niet in exploitatie (voorraad gronden) en zorg dragen voor adequate onderbouwingen in verband met de waardering;
- het zorg dragen van een volledige en juiste SiSa-verantwoording 2012;
- aanscherpen autorisaties en procuratie BNG, applicatie SAP Civision Middelen.

4 UITVOERING EINDEJAARSCONTROLE

4.1 Algemeen

Op 2 april 2013 zijn wij gestart met de controle van de jaarrekening. De dossiervorming van de jaarrekeningposten, inclusief specificaties inzake de SiSa-regelingen was toereikend. De concept-jaarrekening was enkele dagen later beschikbaar voor de controle. Dit werd mede veroorzaakt door een andere wijze van samenstellen van de rekening: dit jaar werden de teksten in de programmaverantwoording door de afdelingshoofden geschreven, vanuit integraal management een logische aanpak. Omdat deze aanpak extra waarborgen vergt rondom afstemming en uniformering, vergde dit deel van het jaarrekeningtraject iets meer tijd.

Daarnaast vergde de jaarrekening meer tijd van de afdeling Financiën omdat in 2012 een aantal ervaren medewerkers afscheid heeft genomen. Veranderingen in takenpakketten en inwerken van mensen kost tijd.

Overigens hebben wij de volledige medewerking ontvangen van uw medewerkers bij het uitvoeren van de controle. Mede daardoor is de jaarrekeningcontrole conform de planning tijdig afgerond. In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole 2012.

4.2 Begrotingsrechtmatigheid

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde programmabegroting. Uit de jaarrekening 2012 blijkt dat er aan de lastenkant op de programma's geen overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten, na wijziging, hebben plaatsgevonden.

Het college geeft in de programmaverantwoording een toelichting op de belangrijkste verschillen tussen begroting en werkelijkheid. Naast een financiële analyse van de overschrijding wordt ook de

aard en reden van de overschrijdingen per programma toegelicht. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2012 worden de resterende overige overschrijdingen en eventueel daarmee samenhangende onttrekkingen uit reserves door de raad geautoriseerd.

4.3 Administratievoering en overige administratieve aangelegenheden

Vast onderdeel van de accountantscontrole is de beoordeling van de kwaliteit van de financiële administratie alsmede de overige administratieve vastleggingen, met inbegrip van de vastleggingen van de door uw raad vastgestelde begroting(wijzigingen). Wij hebben bij de jaarrekeningcontrole 2012 de stand van zaken ten aanzien van tussenrekeningen en overlopende activa en passiva (transitoria), alsmede de mutaties in kredieten, reserves, voorzieningen en memoriaalboekingen beoordeeld. Wij hebben geconstateerd dat er geen achterstanden zijn in de financiële administratie.

4.4 Opmerkingen jaarverslaggeving

4.4.1 Algemeen

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In onze controleverklaring hebben wij opgenomen dat de jaarrekening 2012 van de gemeente Koggenland voldoet aan de bepalingen zoals opgenomen in het BBV.

4.4.2 Jaarstukken en informatiewaarde

Wij zijn mening dat, met inachtneming van de huidige inrichting van de rekening, het jaarverslag en de jaarrekening voldoende inzicht geeft in het over 2012 gerealiseerde resultaat en de financiële positie per 31 december 2012. Tevens wordt duidelijk inzicht gegeven in de over- en onderschrijdingen die ten opzichte van de door de raad goedgekeurde programmabegroting hebben plaatsgevonden.

Conform de controlevoorschriften (BADO) en verslaggevingsvoorschriften (BBV) zijn wij nagegaan of het jaarverslag tenminste de (minimale) wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van het jaarverslag geen tegenstrijdigheden bevat met de jaarrekening. Op basis van ons onderzoek hebben wij vastgesteld dat het jaarverslag niet in strijd is met de jaarrekening. Het gemeentelijk woningbedrijf maakt integraal onderdeel uit van uw programmarekening. In een specifieke paragraaf 4.8 'Woningbedrijf' van uw programmarekening wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde baten en lasten en balansposities 2012 van het woningbedrijf.

De programmaverantwoording en de paragrafen in de rekening zijn toegankelijke, goed leesbare documenten. Per programma wordt er praktische informatie geboden over de ontwikkelingen in 2012.

Toch kan de informatieve waarde van de jaarstukken nog verbeterd worden. Want informatie die sturing, het stellen van kaders en het bewaken ervan door de raad ondersteunt, ontbreekt grotendeels. We denken hierbij aan:

- het helderder formuleren van de zgn. www-vragen in de begroting (wat willen we bereiken?; wat gaan we daarvoor doen?; wat mag het kosten?) en het verantwoorden in de rekening volgens een vergelijkbaar stramien;

- het uitwerken van effect- en prestatie-indicatoren om de beleids-programmateksten met feitelijke, meetbare grootheden te ondersteunen.

Dit is trouwens een proces dat (in principe) bij de begroting ingezet moet worden.

Overigens wordt er in het kader van het project LINK (Lean Inspireert Natuurlijk Koggenland) al sinds het najaar van 2011 gewerkt aan de dienstverlening en processen van de gemeente. In 2013 komt in dit kader ook de planning & control-cyclus aan de beurt, waarin informatiewaarde en toegankelijkheid van de begroting en rekening nadrukkelijk worden betrokken.

4.4.3 Programmarekening van baten en lasten

Het positieve resultaat over 2012 bedraagt na verwerking van de mutaties in de reserves € 1.918.863,- ten opzichte van een begroot resultaat van € 0,-. Dit resultaat laat zich als volgt nader verklaren.

(in € 1.000)	begroting na wijziging	Realisatie	afwijking
Resultaat voor bestemming	-4.183	-3.120	1.065
Saldo mutatie reserves	<u>4.183</u>	<u>5.039</u>	<u>856</u>
Resultaat na bestemming	<u>0</u>	<u>1.919</u>	<u>1.921</u>

(+ = voordelig)

Hieronder zijn per programma de gerealiseerde afwijkingen met de vastgestelde begroting (na wijziging) na verwerking van de mutaties in de reserves, met hoofdoorzaak opgenomen. Per programma kan het resultaat als volgt worden weergegeven:

Analyse resultaat 2012 Koggenland

Resultaat saldo programma (in € x 1 miljoen)	begroting na wijziging	rekening 2012	verschil rekening vs. begroting
Algemeen bestuur	-3,1	-2,9	0,2
Openbare orde en veiligheid	-1,9	-1,8	0,1
Verkeer, vervoer en waterstaat	-3,2	-2,9	0,3
Economische zaken	0,2	0,2	0,0
Onderwijs	-1,8	-1,7	0,1
Cultuur, sport en recreatie	-4,9	-3,7	1,2
Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	-6,4	-6,0	0,4
Volksgezondheid en milieu	-1,4	-1,1	0,3
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	-0,6	-3,3	-2,6
Financiering en algemene dekkingsmiddelen	<u>19,1</u>	<u>20,1</u>	<u>1,0</u>
Saldo voor bestemming	-4,1	-3,1	1,0
Mutatie reserves	<u>4,1</u>	<u>5,0</u>	<u>0,9</u>
Saldo na bestemming (afgerond)	<u>0,0</u>	<u>1,9</u>	<u>1,9</u>

De vorenvermelde afwijking tussen de begroting en realisatie na bestemming wordt in hoofdlijnen veroorzaakt door:

- positief resultaat van het Woningbedrijf (twee woningen verkocht)	€ 0,2 miljoen
- positief saldo op de kostenplaatsen	€ 0,5 miljoen
- het niet gebruiken van de posten 'onvoorziene uitgaven' en 'budgettaire ruimte'	€ 0,4 miljoen
- minder personele kosten bij de bestuursondersteuning voor B&W	€ 0,2 miljoen
- lagere kosten van bodemzorg voor verontreinigde gebieden	€ 0,1 miljoen
- meevaller in de algemene uitkering	€ 0,2 miljoen

In de toelichting bij de jaarrekening wordt het resultaat nader gespecificeerd; een specificatie en verklaring op productniveau treft u in de programmaverantwoording aan. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de betreffende toelichtingen. In het besluit waarmee u de programmarekening vaststelt, wordt het resultaat bestemd. Deze bestemming zal na vaststelling van de rekening in de balans worden verwerkt.

4.4.4 Balans en financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente bedraagt ultimo 2012, inclusief het resultaat na bestemming, in totaal € 45,9 miljoen. Hiervan heeft € 32,8 miljoen betrekking op de bestemmingsreserves. In de onderstaande tabel is de financiële positie gespecificeerd.

(in € 1.000)	2012	2011	2010	toe/afname
algemene reserve	11.160	13.923	16.529	- 2.763
tarief-egalisereserve	9.127	8.745	7.911	382
bestemmingsreserve	23.644	24.806	26.487	- 1.162
saldo rekening	<u>1.919</u>	<u>1.498</u>	<u>3.209</u>	<u>423</u>
Totaal eigen vermogen	<u>45.850</u>	<u>48.972</u>	<u>54.136</u>	<u>- 3.120</u>

De algemene reserve is in 2012 afgenomen met € 2,8 miljoen, een en ander conform besluitvorming raad.

De hoogte van de vrije algemene reserve van uw gemeente kan niet los worden gezien van de risico's. In de paragraaf weerstandsvermogen van uw jaarrekening wordt weergegeven hoe het risicomanagement bij de gemeente het afgelopen jaar vorm gekregen heeft. Centraal staat daarbij de Notitie risicomanagement Koggenland, waarin het formele kader van het risicomanagement is uitgewerkt in definities, het wettelijk kader en doelstellingen.

Vervolgens heeft het NAR (Nederlands adviesbureau voor Risicomanagement) dit praktische uitgewerkt met een inventarisatie van risico's, analyse van de individuele posten op kansen en omvang en afrond met een ratio over de weerstandscapaciteit. De systematiek en het eindoordeel ("uitstekende score") worden in de paragraaf weerstandsvermogen toegelicht. Wij geven u in overweging om bijv. de top-5 van grootste risico's apart in de paragraaf op te nemen, dit vergroot de informatieve waarde van de rekening en maakt voor de lezer concreet welke risico's (qua omvang en kans) significant zijn.

4.4.5 Grondexploitaties en paragraaf grondbeleid

In de balans zijn bij post voorraden de kosten van de 'niet in exploitatie genomen bouwgronden' opgenomen (ad € 5,5 miljoen) en de onderhanden, de reeds 'in exploitatie genomen bouwprojecten' (ad +/- € 0,5 miljoen) verantwoord.

Naast de toelichting in de balans wordt er over de grondexploitaties uitgebreid verantwoording afgelegd in de paragraaf Grondbeleid en, in beperkte mate, in het programma Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

De grondexploitaties zijn zeker in tijden van economische recessie een belangrijk aandachtspunt. Als gevolg van de economische recessie en noodzakelijke bezuinigingen mede in relatie tot uw ambities, komen de resultaten van de in exploitatie te nemen grondexploitaties onder druk te staan. De voornaamste mogelijke financiële gevolgen in de grondexploitatie zijn uitstel van de projecten, stagnerende grondverkoop, dalende verkoopprijzen van de grond en stijgende rentekosten veroorzaakt door het later realiseren van inkomsten in de grondexploitatie.

ontwikkeling in Koggenland

Deze ontwikkelingen doen zich ook voor in uw gemeente. Het college heeft daarom in 2012, naast de reguliere actualisatie, in het voorjaar 2012 de grondexploitaties expliciet tegen het licht gehouden. In de Kadernota 2013 van juli 2012 heeft het college daarvan reeds melding gedaan.

Samenvattend zijn de conclusies c.q. gevolgen voor de huidige jaarrekening:

- het afboeken van de grondwaarde bij een drietal projecten (in totaal € 2,8 mln.);
Belangrijkste daarvan was de conclusie dat als gevolg van de herziening van de plannen in het centrumgebied Ursem (sport en brede school) de gronden Koelemeij, gelegen aan de westzijde van Ursem (voorlopig) niet voor woningbouw aangewend kunnen worden.
- het in beeld brengen van de risico's bij een drietal andere projecten (voor in totaal € 4,2 mln.).
Voor deze projecten ziet het college nog volop kansen, waardoor ze het verantwoord vindt nog niet tot afwaardering over te gaan. We hebben vastgesteld dat deze inschatting van het college mede ondersteund wordt door plannen die door de provincie zijn beoordeeld en haar instemming hebben.
- ambtelijke uren voor het grondbedrijf kunnen, als plannen en exploitaties stilliggen, niet allemaal meer worden doorbelast in de betreffende grondexploitaties. In 2012 zijn deze uren (ca € 143.000,-) ten laste van de reserve Grondbeleid gebracht.

agrarische gronden

Bij de beoordeling van de grondportefeuille afgelopen jaar is ook vastgesteld dat een deel van de agrarische gronden, ca 8,5 ha, geen strategisch belang heeft. Ze zijn bijv. ooit aangekocht als compensatieland voor te verplaatsen agrarische bedrijven. Wij vinden het terecht dat deze gronden zijn meegenomen in afwaardering dit jaar. Het college meldt dat ze voor verkoop in aanmerking komen en dat ze daartoe ook stappen zal zetten.

Omdat hiermee het oogmerk c.q. intentie van strategisch bezit en/of grondontwikkeling wordt verlaten passen deze gronden niet meer onder de post voorraden in de balans. We adviseren om deze gronden te gaan indelen bij de materiële vaste activa.

reserve grondbedrijf

Uw gemeente heeft onder de algemene reserves een reserve grondbedrijf, eind 2012 nog € 4,7 miljoen groot. Deze reserve is ingesteld als buffer voor uitgaven met een incidenteel karakter en om tekorten op de grondexploitaties op te vangen. Zoals in de paragraaf grondbeleid, met een berekening, nader wordt toegelicht, is de reserve voldoende groot om ook de overige ingeschatte risico's (Tuindersweijde Obdam, Buitenplaats De Goorn, De Tuinen Ursem) volledig af te dekken. Er blijft dan nog een saldo van € 0,5 miljoen over.

periodiek actualiseren en taxeren

Concluderend zijn wij van mening dat gezien de financiële risico's die kleven aan grondexploitaties, de ontwikkelingen rondom de exploitaties een continue punt van aandacht moeten blijven houden. Daarom vragen we u om:

- de actualisatie van de ramingen in de grondexploitaties, die intern jaarlijks plaatsvindt, specifiek aan de raad voor te leggen (zoals ook de commissie BBV in haar notitie grondbeleid adviseert).
- de gronden periodiek te laten taxeren, waardoor de door het grondbedrijf gemaakte waardenschattingen een objectieve grondslag krijgen.

4.4.6 Financiering Westfrisiaweg

In de realisatieovereenkomst N23-Westfrisiaweg is opgenomen dat de gemeente Koggenland € 8.451.565,- bijdraagt aan de realisatie van deze weg. Een deel van deze bijdrage (ca € 1,9 mln.) betaalt de gemeente uit eigen middelen, de dekking daarvan is geregeld.

Voor het grootste deel van de bijdrage, € 6,5 miljoen, zijn nadere afspraken gemaakt met de provincie Noord-Holland en de ontwikkelende partijen, vastgelegd in een brief van de provincie van 28 oktober 2009. Naar deze brief wordt in de realisatieovereenkomst ook verwezen. In de brief van de provincie wordt aan de levering van de bijdrage voorwaarden gesteld, waaronder de voorwaarde dat de ontwikkelende partijen bouwkvavels in het projectgebied Distriport kunnen uitgeven en dat tenminste 52% van het projectgebied voor de uitgifte van netto bouwkvavels kan worden aangewend.

In het raadsvoorstel van 30 november 2010 wordt gesteld dat alle risico's voor deze bijdrage (€ 6,5 mln.) zijn afgedekt, ook als Distriport onverhoopt geen doorgang mocht vinden. We hebben vastgesteld dat Gedeputeerde Staten van Noord-Holland in juli 2011 vragen van Provinciale Staten over Distriport heeft beantwoord. Op de vraag "Heeft de provincie Noord-Holland van de gemeente Koggenland het risico overgenomen voor wat betreft de ontbrekende opbrengst van € 6,5 miljoen voor de aanleg van de N23 uit de ontwikkeling van Distriport?" heeft Gedeputeerde Staten ondubbelzinnig "Ja" als antwoord gegeven. Op basis hiervan vinden wij dat het college met haar conclusie over de bijdrage in het raadsvoorstel van november 2010 een verdedigbaar standpunt heeft ingenomen.

4.4.7 Faillissement aannemer

In april 2013 is bekend geworden dat een voor de gemeente belangrijke aannemer / projectontwikkelaar faillissement heeft aangevraagd. Bij het afsluiten van dit rapport zijn gesprekken gaande over een eventuele overname door een derde. De gemeente Koggenland heeft een aantal projecten waar de aannemer betrokken is: het bouwbedrijf heeft van de gemeente de opdracht voor de realisatie van de Brede School in Ursem; ze bouwen aan appartementen in Polderweijde, fase 4a, en ze bouwen mee aan woningen in Polderweijde, fase 5. De bouw in Polderweijde vindt plaats op grond van opdrachten van woningstichting De Woonschakel.

Door het naderende faillissement bestaat de kans dat de genoemde bouw langzamer, slechts gedeeltelijk of niet wordt gerealiseerd. Wat voor de gemeente de mogelijke effecten in financiële zin zijn, valt ten tijde van onze controle door ons niet in te schatten.

4.4.8 Verhuurdersheffing

De Tweede Kamer heeft in 2012 ingestemd met het kabinetsvoorstel tot invoering van een verhuurdersheffing. Intentie van het rijk is dat de rijksheffing door de verhuurder wordt doorbelast aan de huurders met een inkomensafhankelijke heffing. In het hoofdstuk ruimtelijke ordening van de programmaverantwoording worden de budgettaire effecten van dit voornemen toegelicht: de heffing neemt toe tot een omvang van € 0,8 miljoen in 2017. De nadere uitwerking op rijksniveau vindt pas in 2013 plaats, de concrete inpassing bij de gemeente in het woningbedrijf kan pas daarna plaatsvinden.

We attenderen u er op dat de heffing niet alleen directe budgettaire effecten heeft: als uw gemeente kiest voor een doorbelasting met een inkomensafhankelijke component kan dat leiden tot een vergroting van de (administratieve) uitvoeringsaspecten.

5. SINGLE INFORMATION EN SINGLE AUDIT (SISA)

5.1 Algemeen

De verantwoording van ontvangen specifieke uitkeringen is als bijlage opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een specifiek verantwoordingsmodel voorgeschreven. De bijlage is door ons conform de gegeven aanwijzingen van het Rijk gecontroleerd. Voor de hierbij eventueel geconstateerde bevindingen gelden op grond van artikel 5, lid 4 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zwaardere rapporteringstoleranties dan de tolerantie, welke wij met uw raad zijn overeengekomen voor de controle van de jaarrekening. Wij hebben geconstateerd dat er voor de gemeente Koggenland ten aanzien van 9 regelingen bij de jaarrekening 2012 een verantwoording met betrekking tot de voor een rijksbijdrage in aanmerking gebrachte bestedingen moet worden afgelegd.

5.2 Wijziging verantwoording bij gemeenschappelijke regelingen

De wijze van verantwoorden van SiSa-uitvoeringsinformatie over de uitvoering van regelingen die door gemeenten aan gemeenschappelijke regeling is aangepast. De gemeenschappelijke regelingen hoeven geen afzonderlijke verantwoording per gemeente te verstrekken, maar kunnen zich beperken tot een SiSa-verantwoording als bijlage bij de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling. Bij deze jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dient de controlerende externe accountant wel een controleverklaring te af te geven. De gewijzigde systematiek houdt verder in

dat de gemeenschappelijke regelingen via het CBS hun jaarstukken en de SiSa-gegevens rechtstreeks aanleveren.

De gemeente Koggenland dient als bestuurlijk verantwoordelijke medeoverheid te regelen dat ze alle relevante uitvoeringsinformatie van de uitvoeringsorganisaties ontvangt. De gemeente verantwoordt vervolgens de cijfers en aantallen in haar SiSa-verantwoording van het daaropvolgende boekjaar (dus met een vertraging van één jaar). Het Ministerie stelt daarna de specifieke uitkering definitief vast. Dat betekent dat in de SiSa-bijlage van de gemeente voor de betreffende regelingen de gegevens uit 2011 zijn ingevuld.

De gemeente Koggenland ontvangt van het Rijk het Wsw-budget, waarbij het budget wordt verdeeld op basis van het aantal inwoners met een Wsw-indicatie. De gemeente Koggenland heeft de uitvoering van de Wsw ondergebracht bij de Gemeenschappelijke regeling Op/Maat. Op/Maat heeft voorts enkele Wsw'ers uit uw gemeente ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningsschap Noord-Kennemerland (WNK) en de gemeenschappelijke regeling Baanstede. De betreffende GR-en hebben in het voorjaar 2012 rechtstreeks aan het CBS gerapporteerd over de Wsw-uitvoering in 2011; in de SiSa-bijlage die nu bij de jaarrekening zit, rapporteert de gemeente -als bevoegd gezag- over de Wsw-uitvoering in 2011.

5.3 Specifieke bevindingen SiSa

Wij hebben tijdens onze eindejaarscontrole alle regelingen met de verantwoordelijke beleidsmedewerker(s) doorgenomen. Daarbij beoordelen we kritisch of bestedingen zijn vergeten en of bestedingen mogelijk tussen wal en schip vallen in de SiSa-verantwoording, dit als gevolg van de gewijzigde verantwoordingssystematiek bij de gemeenschappelijke regelingen en de integrale invoering van het baten en lasten stelsel.

5.4 Rapport van bevindingen

Binnen uw gemeente hebben wij ten aanzien van de specifieke uitkeringen geen fouten of onzekerheden geconstateerd die de rapporteringtoleranties overschrijden. Daarnaast zijn naar onze mening de in de SiSa-bijlage opgenomen gegevens deugdelijk tot stand gekomen. De door het CBS voorgeschreven model tabel van bevindingen hebben wij als bijlage bij dit rapport gevoegd. Dit format dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

6 OVERIGE BEVINDINGEN

6.1 Doelmatigheidsonderzoeken - onderzoeken rekenkamercommissie

De wetgever heeft het verstandig geacht dat gemeenten, naast de controle op de financiële gegevens, de toets op de rechtmatigheid en de rekenkameronderzoeken, periodiek ook onderzoek doet naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van haar functioneren. Het belang blijkt er uit de verankering in artikel 213a van de gemeentewet.

De gemeente heeft ook een eigen verordening (verordening ex art 213a) hiervoor. Hierin is vastgelegd geen zelfstandige uitvoering te geven aan doelmatigheidsonderzoeken, maar aansluiting te zoeken bij de onderzoeken van de Rekenkamercommissie. Daarbij is aansluiting gezocht bij het VNG-standpunt dat onderzoeken ex art. 213a vergelijkbaar zijn met de onderzoeken door de (reken)kamerfunctie.

In 2012 zijn er door de Rekenkamer geen onderzoeken uitgevoerd, het in het najaar van 2011 uitgevoerde onderzoek naar inkoop en -aanbesteding is in het april 2012 in de raad behandeld. Verder heeft uw raad in november 2012 de rekenkamercommissie gevraagd een onderzoek naar het bestemmingsplan Distriport op te starten. Op grond van de verordening Verordening Rekenkamercommissie Koggenland 2010 verricht de rekenkamercommissie minimaal één meer omvangrijk dan wel twee kleinere onderzoeken per jaar.

Wij begrijpen uw benadering om geen zelfstandige onderzoeken te doen, onderstrepen echter wel dat de wetgever door de doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken apart in de gemeentewet te benoemen, daarmee een bewuste taak bij het college heeft neergelegd. Door omstandigheden is deze taak in het verslagjaar niet door de rekenkamer overgenomen. We adviseren u om nader te beoordelen op welke, mogelijk marginale wijze, de gemeente Koggenland systematisch invulling geeft (en kan borgen) aan doelmatig- c.q. doeltreffendheidsonderzoeken (al dan niet door de rekenkamercommissie).

6.2 Automatisering en informatieplan

De controle van een jaarrekening is niet primair gericht op de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking en behoeft derhalve niet te leiden tot bevindingen die bij een speciaal gericht onderzoek wel naar voren zouden kunnen komen.

Onderzoek naar samenwerking op ICT-gebied, afgelopen jaren, heeft ertoe geleid dat Koggenland heeft besloten zelf haar ICT te blijven verzorgen. In het nieuwe I&A-plan 2013 - 2016 is opgenomen dat begin 2013 de doelstellingen en mogelijkheden voor samenwerking met andere gemeenten worden onderzocht en overwogen.

In het I&A-plan wordt ook gemeld dat door de toename werkzaamheden van systeembeheer er met de huidige inzet onvoldoende capaciteit is om alle werkzaamheden op het gebied van projecten, systeembeheer en helpdesk naar behoren uit te voeren, waardoor -zo wordt gemeld- onder andere de pro actieve dagelijkse controles van het systeem en de afzonderlijke servers onvoldoende aandacht krijgen. Wij adviseren deze aspecten mee te laten nemen in de prioritering van werkzaamheden.

Het belang van een goed (informatie)beveiligingsbeleid is, zeker bij ICT in eigen beheer, groot. Het structureel (laten) signaleren, vastleggen en evalueren van risico's in het beveiligingsbeleid moet een hoge prioriteit hebben. Ook extern worden hier eisen aan gesteld door de GBA-audit en straks de BAG-audit. Een goed onderdeel hiervan is dat afdeling I&A de beveiliging jaarlijks extern laat toetsen.

6.3 Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)

De Wet Openbaarmaking uit Publieke Middelen gefinancierde topinkomens (WOPT) is per 1 januari 2013 komen te vervallen. Deze wet regelde dat elke instelling die overwegend uit publieke middelen wordt gefinancierd, jaarlijks het inkomen per functie moet publiceren, indien dit inkomen uitgaat boven het norminkomen van een minister, zoals bedoeld in artikel 6 WOPT. Onder inkomen is mede inbegrepen de voorzieningen ten behoeve van toekomstige beloningen, pensioenen, ontsluitingen. Binnen de gemeente Koggenland waren er in 2012 geen ambtenaren of bestuurders met een inkomen boven de geldende norm.

Met ingang van 2013 geldt voor topinkomens meer dwingende regelgeving: de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Kortweg weergegeven verbiedt deze wet dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan 130 procent van het ministersalaris. Toegepast op de situatie bij de gemeente Koggenland in 2012, zou de gemeente ook aan deze nieuwe norm volledig voldoen.

6.4 Fraude

De accountant is wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudes te melden aan het bestuur. De accountant is verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht, waarbij moet worden opgemerkt dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. Wij hebben zowel binnen het controleteam ('pre-auditgesprek') als met uw management overleg gevoerd waarbij nadruk is gelegd op eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen hiertegen.

Van het college hebben wij bij de afronding van onze controle een bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd. Daarnaast hebben wij bij de interim-controle en eindejaarscontrole zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd op de werking van interne beheersingsmaatregelen, memoriaalboekingen en schattingen en is gelet op significante en/of ongebruikelijke transacties in de financiële administratie. Wij hebben hierbij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

6.5 Fiscale aangelegenheden

Binnen uw gemeente spelen meerdere specifieke fiscale aangelegenheden (doorschuif-BTW, samenloop BTW, e.d.), waarin zich momenteel meerdere ontwikkelingen voordoen. Zo gaat de aangekondigde intrekking van het BTW-compensatiefonds niet door, en wordt de invoering van de werkkostenregeling één jaar uitgesteld. Daarentegen is het horizontaal toezicht van de Belastingdienst wel van start gegaan, het convenant met de fiscus is in december 2012 getekend.

De complexiteit van de fiscale regels, de veranderingen daarin en de hiermee gepaard gaande risico's nopen er ons inziens toe om de juiste naleving diverse BTW- en overige fiscale aangelegenheden specifiek op te laten nemen in het intern controle plan rechtmatigheid. Dit voornemen was er al voor het afgelopen jaar, maar is in 2012 nog niet uitgevoerd. We hebben het college geadviseerd aan deze beoordeling in 2013 uitwerking te geven.

Overigens zijn de reguliere BTW-controles, zoals die plaatsvinden bij bijv. de factuurcontrole, op de normale wijze, stelselmatig uitgevoerd.

7 CONCLUSIE

7.1 Geconstateerde fouten, onzekerheden en samenvatting bevindingen in dit rapport

Uit onze werkzaamheden zijn geen controleverschillen gebleken, die hebben geleid tot aanpassing van de jaarrekening en die afzonderlijk groter zijn dan de goedkeuringstoleranties zoals opgenomen in het vigerende controleprotocol. De door ons gesignaleerde opmerkingen zijn allemaal verwerkt en/of gecorrigeerd in de voorliggende jaarrekening.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2012 van de gemeente Koggenland betreffen:

- a. Het verbeteren van de informatiewaarde jaarrekening en programmaverantwoording (4.4.2);
- b. De meest significante risico's op grond van de risico-analyse expliciet vermelden (4.4.4.)
- c. De agrarische gronden die voor verkoop in aanmerking komen indelen bij de materieel vaste activa (4.4.5.)
- d. Periodiek laten taxeren van de grond en jaarlijks actualiseren van de grondexploitaties, met rapportage daarover aan de raad (4.4.5);
- e. Laten beoordelen wat de gevolgen zijn van het faillissement van Mulder Obdam (4.4.7);
- f. het nader invulling geven aan doelmatigheids- en/of doeltreffendheidsonderzoeken (par. 6.1)
- g. Aandacht blijven geven aan de proactieve dagelijkse controles van het geautomatiseerde systeem en de servers. (par. 6.2)
- h. Het opnemen van fiscale aangelegenheden in het interne controleplan rechtmatigheid (par. 6.5).

7.2 Controleverklaring

Wij hebben het college van burgemeester en wethouders van uw gemeente gemachtigd onze controleverklaring bij de jaarrekening 2012 van uw gemeente op te nemen. Onze oordelen zoals opgenomen in deze controleverklaring zijn als volgt:

De getrouwheid	
De rechtmatigheid	

Hierbij zijn wij ervan uitgegaan dat de raad de nu overgelegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Uit hoofde van onze controletaak hebben wij de financiële gegevens in de jaarrekening gecontroleerd. Met de programmarekening wordt er, naast de jaarrekening, een programmaverantwoording, zijnde de verantwoording over de beleidsbegroting, ter vaststelling aan uw raad aangeboden. De in het jaarverslag opgenomen kengetallen en toelichtingen daarop hebben wij niet gecontroleerd. Wij melden wel dat op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

De controleverklaring zonder originele handtekening hebben wij ook als bijlage bij dit accountantsrapport gevoegd.

Wij hopen u met vorenstaande van dienst te zijn geweest en zijn graag tot een nadere toelichting bereid.

Hoogachtend,
Ipa-Acon Assurance B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlagen: 1 controleverklaring 2012
2 tabel van fouten en onzekerheden bij de SiSa-bijlage 2012

Bijlage 1: controleverklaring 2012

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Koggenland

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de (in de programmarekening 2012 op pagina 127 tot en met 156 opgenomen) jaarrekening 2012 van de gemeente Koggenland gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en het financieel resumé programma's over 2012 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Koggenland is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving waaronder de gemeentelijke verordeningen. Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden en het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en met inachtneming van het controleprotocol jaarrekening 2010 e.v. d.d. 26 april 2011, met het daarbij behorende normenkader 2012-2014. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zondanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan,

alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 BADO is deze goedkeuringstolerantie door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 26 april 2011 vastgesteld. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Koggenland een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2012 als van de activa en passiva per 31 december 2012 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Haarlem, 2 mei 2013
Reg.nr.: 103020/215/326/1562
Ipa-Acon Assurance B.V.

Was getekend: mr. drs. J.C. Olij RA

Bijlage 2: tabel van fouten en onzekerheden bij de SiSa-bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

TABEL VAN FOUTEN EN ONZEKERHEDEN 2012

Berichtgevinginformatie:

Vul hieronder de informatie in waarop de tabel/het rapport van bevindingen betrekking heeft.

Type overheidslag:	Gemeente
Naam berichtgever:	Koggenland
Berichtgevercode:	1598
Rapportageperiode:	2012
Bestandsnaam:	sisa_2012_061598_Tabel_fouten_en_onzekerheden.xls

* In februari 2012 wordt op www.cbs.nl/sisa een bestand geplaatst waarin u deze code kunt opzoeken

Vindplaats

Deze tabel is in het rapport van bevindingen van de accountant te vinden op pagina:

18

Fouten en onzekerheden 2012

Nr	Specifieke uitkering of overlig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C9	Excellente gebieden innovatieve energiebesparing in de nieuwbouw			Geen opmerkingen
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai)			Geen opmerkingen
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden			Geen opmerkingen
G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012			Geen opmerkingen
G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Totaal 2011 (Gemeenten inclusief deel gemeenschappelijke regelingen)			Geen opmerkingen
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB			Geen opmerkingen
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)			Geen opmerkingen
G5	Wet participatiebudget (WPB)			Geen opmerkingen
H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011			Geen opmerkingen